

**IZVJEŠĆE O OSTVARENJU GODIŠNJEG PLANA
IMPLEMENTACIJE
STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE POSUŠJE ZA 2022. GODINU**

Posušje, svibanj 2023. god

IZVRŠNI SAŽETAK

Strategija razvoja općine Posušje za razdoblje 2021 - 2027. godine (Strategija), nastala kao prilagođeni i revidirani tekst Strategije za razdoblje 2019-2023, je ključni strateško-planski dokument općine, koji treba poticati budući rast i razvoj zajednice. Strategija razvoja obuhvaća društvenu, ekonomsku i sferu zaštite životne sredine, poštujući prostorni plan općine. Strategija je izrađena kao okvir za definiranje zajedničkih ciljeva, poticanje lokalnih snaga, kao i odgovor na izazove budućeg razvoja općine i sveukupnog života u njoj. Strategija informira sveukupnu javnost i potencijalne ulagače o razvojnom putu općine i predstavlja temelj za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira podlogu za praćenje napretka te potiče suradnju i dogovor u planiranju različitih razina vlasti i društveno-ekonomskih partnera.

Strategija je izrađena od strane radnih tijela koje je imenovao načelnik općine, uz puno sudjelovanje predstavnika javnog, privatnog i nevladinog sektora.

Strategija razvoja općine Posušje za razdoblje 2021.-2027. godina prezentirana je putem procesa javnih konzultacija višim razinama vlasti i Partnerskoj grupi tijekom ožujka/travnja 2021. godine i usvojena je od strane Općinskog vijeća 10.06.2021. godine.

Za razliku od dosadašnjih izvješća o ostvarenju godišnjeg plana implementacije Strategije razvoja općine Posušje koji su kao parametre koristili sve podatke počevši od 2014. godine, ovo izvješće bit će drugo izvješće za novu strategiju 2021-2027. Prošle 2022. godine u dokumentu Izvješće o ostvarenju godišnjeg plana implementacije strategije razvoja općine posušje za 2021. godinu korišteni su prvi/novi parametri.

Planom implementacije za 2022. godinu predviđeno je provođenje 50 projekata ukupne vrijednosti **2.477.310,00 KM**. U ovo Izvješće o ostvarenju godišnjeg plana implementacije Strategije razvoja općine Posušje za 2022. godinu uvrstiti će se i nekoliko realiziranih projekata, a koji nisu bili planirani Planom implementacije 2022-2024.

U 2022. godini započeta je i nastavljena implementacija 40 (34 planirana + 6 naknadno) projekata koji su projekti višegodišnjeg karaktera realizacije. Postotak realizacije projekata u izvještajnoj godini je vrlo dobar (68%) i odnosi se na 34 planirana projekta, unatoč otežavajućoj okolnosti zbog nedostatka vlastitih financijskih sredstava u okviru općinskog proračuna. Također, tijekom 2021. došlo je i do trajnog ukidanja poreza na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića od strane ŽZH, a što na razini Općine znači manje prihode u iznosu cca 150 tisuća KM. Ovo je se naravno odrazilo i u 2022. godini. Kad je riječ o postotku realizacije on je zaista ohrabrujući budući kako je ranijih godina bio između 55 i 60 posto. U 2022. postotak je 68% te je zaista dobar uspjeh. Nažalost, federalne razine vlasti iz godine u godinu putem javnih poziva doniraju izrazito mala financijska sredstva što zahtjeva od Općine mnogo veći postotak sufinanciranja projekta koji se realizira. Tako vrijednost donatorskih sredstava iznosi 788.200,00 KM ili 40,10% od ukupnog iznosa realiziranih projekata.. Ukupna vrijednost u cijelosti ili djelomično implementiranih projekata je 1.965.350,00 KM, što je 79,33% realizacije u odnosu na projektirani financijski okvir, a 59,90% od ovog iznosa realizirano je kroz proračun Općine, a ostalo iz vanjskih izvora.

U pogledu ključnih prioriteta i fokusa za prethodnu 2022. godinu, nastojalo se svim naporima raditi na završetku nove Osnovne škole fra Petar Bakula kao i kružnog toka kod škole što je bilo i uspješno s obzirom kako je nova OŠ otvorena 2022.godine te su djeca krenula u nastavu i u ovoj školi te se time postiglo da sva osnovnoškolska djeca idu u nastavu u jednoj smjeni. Tako je samo u 2022. godini u novu osnovnu školu i kružni tok uloženo skoro 624.800,00 KM. Pored škole, kao i zadnjih 6 godina radilo se na kanalizacijskom sustavu na području općine Posušje. Ovo je zasigurno financijski najzahtjevniji projekt koji se radi na području općine Posušje. U 2022. krenulo se s kanalizacijom od groblja Ričina kroz Zagrebačku ulicu prema samom gradu. Nažalost, zbog nezahvalnog terena radovi teku izuzetno sporo. Što se tiče financijskih sredstava u 2022. za kanalizaciju je utrošeno 445.000,00 KM (200.000,00 KM proračun + 245.000,00 KM donatori). Valja spomenuti i vodovod Tribistovo-Rakitno za koji je u 2022. utrošeno 325.000,00 KM te ulicu fra Petra Bakule čija je rekonstrukcija u tijeku, a prema dostavljenim situacijama realizirano je 423.275,00 KM.

Prema Strategiji razvoja izvršenja strateških ciljeva su gotovo na sva tri strateška cilja. Tako je objektivna ocjena ispunjena strateških ciljeva 5 od ukupno 9 bodova što s obzirom na početak nove strategije predstavlja izuzetno dobru ocjenu, a u postocima realizacije strateških ciljeva to je 55,55%.

U pogledu utjecaja realizacije Strategije na stanje makro pokazatelja u općini, tijekom 2022. godine ne možemo kazati kako je došlo do nekih značajnijih pozitivnih pomaka kad su u pitanju zaposleni, ali je situacija svakako bolja nego u vrijeme prije. U 2022. godini Općina Posušje je kao i u 2020, 2021.. godini objavila JAVNI POZIV za podnošenje prijave za poticajne mjere u poduzetništvu Općine Posušje. Zbog ovog poziva došlo je do povećanja broja novoregistriranih obrta. Na ovu mjeru valja stvoriti poveznicu i s mjerom koju je Načelnik općine donio 2018. godine, a koja se odnosi na oslobađanje plaćanja općinskih pristojbi pri registraciji obrta. Ista mjera usvojena je i u 2022. godini. U 2022. godini na ovaj javni poziv za poticajne mjere u poduzetništvu imali smo ukupno 35 prihvaćenih prijava koje su ispunjavale uvjete poziva te smo utrošili za tih 35 prijava ukupno 19.669,85 KM.

Kada je riječ o zaključcima i korektivnim mjerama u pogledu prethodne godine, najveće prepreke ili teškoće su se odnosile na nedostatak financijskih sredstava za vlastito samostalno financiranje projekata iz Strategije kao i sredstvima viših razina vlasti te nedovoljan (relativno mali) broj poziva ili javnih natječaja međunarodnih projektnih i razvojnih subjekata u BiH. Sve to upućuje na to da se u 2023. godini nastavi sa istim ili jačim intenzitetom pripreme i apliciranja projekata na svaku moguću priliku koja se ukaže budući da se u 2023. godini očekuju pozivi u okviru programa IPA III.

1. UVOD

Cilj ovog izvještaja je da na jednostavan i jasan način predstavi rezultate implementacije Strategije razvoja općine Posušje tijekom 2022. godine. Njegova svrha je, također, da informira i pokrene sve bitne sudionike na dodatnu motivaciju i razmišljanje o doprinosu u svom radu kao i u donošenju odluka o strateškim prioritetima i operativnim ciljevima u narednim godinama. U tom smislu, ovaj

dokument sadrži pouke i preporuke za budući rad i predlaže mjere za poboljšanje procesa i rezultata implementacije Strategije.

Strategija razvoja općine Posušje za razdoblje 2021 - 2027. godine (Strategija), nastala kao prilagođeni i revidirani tekst Strategije za razdoblje 2019-2023, je ključni strateško-planski dokument općine, koji treba poticati budući rast i razvoj zajednice. Strategija razvoja obuhvaća društvenu, ekonomsku i sferu zaštite životne sredine, poštujući prostorni plan općine. Strategija je izrađena kao okvir za definiranje zajedničkih ciljeva, poticanje lokalnih snaga, kao i odgovor na izazove budućeg razvoja općine i sveukupnog života u njoj. Strategija informira sveukupnu javnost i potencijalne ulagače o razvojnom putu općine i predstavlja temelj za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira podlogu za praćenje napretka te potiče suradnju i dogovor u planiranju različitih razina vlasti i društveno-ekonomskih partnera. Kako je u međuvremenu usvojen Zakon o razvojnom planiranju FBiH i Uredba o strateškom planiranju koja predstavlja novu metodologiju planiranja i vremenskog usklađivanja strateških dokumenata sa EU ciklusom planiranja, pristupilo se prilagodbi i revidiranju Strategije za vremensko razdoblje 2021-2027.

Strategija je izrađena od strane radnih tijela koje je imenovao načelnik općine, uz puno sudjelovanje predstavnika javnog, privatnog i nevladinog sektora. Strategija razvoja općine Posušje za razdoblje 2021.-2027. godina prezentirana je putem procesa javnih konzultacija višim razinama vlasti i Partnerskoj grupi tijekom ožujka/travnja 2021. godine i usvojena je od strane Općinskog vijeća 10.06.2021. godine.

Nositelj izrade trogodišnjeg Plana implementacije (1+2) kao i izvještaja je Odsjek za razvoj u suradnji sa Jedinicom za lokalni ekonomski razvoj pri uredu Općinskog načelnika. Izvješće je pripremljeno u djelomičnoj (koliko je bilo potrebno) suradnji sa predstavnicima drugih općinskih službi.

Podaci o implementaciji se kontinuirano prikupljaju tijekom cjelokupnog razdoblja koji pokriva ovaj izvještaj i to korištenjem softverskog alata APIS za praćenje implementacije Strategije. Podaci se timski analiziraju, na temeljem čega se priprema kvalitativni osvrt na promatrano razdoblje implementacije, kao i pouke i preporuke za naredno razdoblje.

2. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI

Kako bi se izvješće moglo lakše pratiti, donosimo skraćeni izvadak iz Strategije razvoja koji se odnose na ključne elemente planiranja i pripadajuće strateške kao i operativne odnosno sektorske ciljeve.

2.1. Vizija

Temeljem provedene analize i evaluacije Općinski razvojni tim je zaključio kako je postojeća vizija razvoja Općine Posušje još uvijek relevantna te da su načela na kojima je utemeljena postojeća Vizija razvoja još uvijek aktualni. Stoga Vizija razvoja ostaje ista za sljedeće sedmogodišnje razdoblje i glasi:

„OSTANIMO, SAČUVAJMO, RAZVIJMO, NAŠE POSUŠJE

OPĆINA MLADIH, OBRAZOVANIH I PODUZETNIH LJUDI KOJI KORIŠTENJEM PRIRODNIH BOGATSTAVA DOBRO ŽIVE NA SVOJIM OGNJIŠTIMA ”

2.2. Strateški ciljevi

Strateški ciljevi predstavljaju prvu transformaciju vizije razvoja. Temeljem srednjoročne evaluacije provedbe strategije, finalnog rezultata provedene revizije socio-ekonomske i SWOT analize, te definiranjem strateških pravaca zaključeno je da su strateški ciljevi za sljedeće sedmogodišnje razdoblje sljedeći:

1. **Razvijeno poslovno okruženje i konkurentno lokalno gospodarstvo**
2. **Razvijena društvena infrastruktura i sadržaji, socijalne i ostale javne usluge**
3. **Izgrađena komunalna infrastruktura uz zaštićen okoliš**

Strateški cilj 1: Razvijeno poslovno okruženje i konkurentno lokalno gospodarstvo

Ovaj strateški cilj se izravno oslanja na prva dva pravca razvoja i to „Korištenje prirodnih resursa za razvoj specifičnih grana gospodarstva“ i „Usmjeravanje i podrška razvoja proizvodnog gospodarstva s većom dodanom vrijednošću“. Ostvarenje ovog strateškog cilja manifestira se kroz povećanje zaposlenih i smanjenje nezaposlenih, povećanje visine poreznih prihoda, te povećanje broja registriranih obrta i osnovanih poduzeća.

Strateški cilj 2: Razvijena društvena infrastruktura i sadržaji, socijalne i ostale javne usluge

Ovaj se strateški cilj oslanja na pravac razvoja „Podizanje kvalitete javnih usluga, socijalne i zdravstvene zaštite razvoj komunalne infrastrukture i očuvanje okoliša kako bi se stvorili uvjeti za bolju kvalitetu života“ i „Ulaganje u razvoj ljudskih resursa“. Ostvarenje ovog strateškog cilja manifestira se kroz povećanje broja upisanih učenika u osnovnim školama, broj aktivnih članova kulturnih institucija i bolji pristup socijalnim uslugama za ranjive skupine stanovništva.

Strateški cilj 3: Izgrađena komunalna infrastruktura uz zaštićen okoliš

Ovaj strateški cilj se oslanja na pravac razvoja „Podizanje kvalitete javnih usluga, socijalne i zdravstvene zaštite razvoj komunalne infrastrukture i očuvanje okoliša kako bi se stvorili uvjeti za bolju kvalitetu života“, a ostvarenje ovog strateškog cilja manifestira se kroz generiranje prihoda Općine, pristup stanovništvu vodoopskrbi, smanjenje divljih deponija i smanjenje trenda iseljavanja stanovništva.

Tablica 1 - Indikatori (utjecaji) realizacije strateških ciljeva

STRATEŠKI CILJ 1	Indikator (utjecaji)	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
Razvijeno poslovno okruženje i konkurentno lokalno gospodarstvo	Broj zaposlenih /Broj nezaposlenih	3721/2296	4465/2562
	Visina poreznih prihoda	2.548.000	2.800.000
	Broj obrta/broj aktivnih poduzeća	412/285	453/299

STRATEŠKI CILJ 2 Razvijena društvena infrastruktura i sadržaji, socijalne i ostale javne usluge	Indikator (utjecaji)	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
	Indeks razvijenosti općine	0,96	1,06
	Migracijski saldo općine	-16	0
	Ocjena zadovoljstva korisnika javnim uslugama općine	Anketa ne postoji	80%

STRATEŠKI CILJ 3 Izgrađena komunalna infrastruktura uz zaštićen okoliš	Indikator (utjecaji)	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
	Postotak stanovništva koje ima riješeno pitanje vodoopskrbe	85%	95%
	Broj divljih deponija	15	12
	Broj stanovnika koji pokriva kapacitet kanalizacijske mreže	0	10.000

2. 4. Ključni planirani prioriteti i fokusi za promatrano godišnje razdoblje (2022. godina)

Prioriteti i mjere s indikatorima

Prioriteti predstavljaju ključna polja i smjerove djelovanja za ostvarenje vizije i strateških ciljeva i kao takvi imaju najveći utjecaj na razvoj, odnosno ostvarenje strateških indikatora. Definirani prioriteti su grupirani pod relevantnim strateškim ciljevima.

Tablica 2 - Prioriteti grupirani po strateškim ciljevima

Strateški cilj 1: Razvijeno poslovno okruženje i konkurentno lokalno gospodarstvo	•Prioritet 1.1: Prilagoditi općinu potrebama poduzetništva i organiziranoj poljoprivrednoj proizvodnji •Prioritet 1.2: Razviti prepoznatljiv turistički sadržaj
Strateški cilj 2: Razvijena društvena infrastruktura i sadržaji, socijalne i ostale javne usluge	•Prioritet 2.1: Unaprijediti kvalitetu obrazovanja, kulturnih i socijalnih sadržaja u općini Posušje •Prioritet 2.2: Podići razinu kvalitete prostornog uređenja općine i javnih sadržaja
Strateški cilj 3: Izgrađena komunalna infrastruktura uz zaštićen okoliš	•Prioritet 3.1: Poboljšati kvalitetu i dostupnost pitke vode i smanjiti negativan utjecaj od otpadnih voda i čvrstog otpada •Prioritet 3.2: Poboljšati kvalitetu mreže lokalnih putova i podići razinu zaštite od požara

a) Pregled prioriteta i pripadajućih mjera s indikatorima

Prioriteti za strateški cilj 1, uključujući pripadajuće mjere, prikazani su u tablici ispod. U sklopu svakog prioriteta definirani su indikatori (krajnjeg) rezultata sa početnim i ciljnim vrijednostima.

Tablica 3 - Prioriteti za strateški cilj 1 s pripadajućim mjerama

STRATEŠKI CILJ 1	Indikator (krajnjeg) Rezultata	Polazna vrijednost (2019)	Ciljna vrijednost (2027.)
PRIORITETI			
Prioritet 1.1: Prilagoditi općinu potrebama poduzetništva i organiziranoj poljoprivrednoj proizvodnji	Broj novih start-up poduzeća	10	45
	Broj poduzeća iz prerađivačkog sektora	52	57
	Broj OPGova	632	700
PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA			
1.1.1. Promocija ulaganja u općinu			
1.1.2. Razvoj poslovne infrastrukture			
1.1.3. Potpora poljoprivrednoj proizvodnji			
Prioritet 1.2: Razviti prepoznatljiv turistički sadržaj	Broj ostvarenih noćenja	300	360
	Broj prijavljenih turističkih projekata na javni poziv	5	10
PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA			
1.2.1. Razvoj infrastrukture za aktivni turizam			
1.2.2. Promocija turističke ponude			

Prioriteti za strateški cilj 2 sa pripadajućim mjerama prikazani su u tablici ispod. U sklopu svakog prioriteta definirani su indikatori (krajnjeg) rezultata s početnim i ciljnim vrijednostima.

Tablica 4 - Prioriteti za strateški cilj 2 s pripadajućim mjerama

STRATEŠKI CILJ 2	Indikator (krajnjeg) rezultata	Polazna vrijednost (2019)	Ciljna vrijednost (2027)
PRIORITETI			
Prioritet 2.1. Unaprijediti kvalitetu obrazovanja, kulturnih i socijalnih sadržaja u općini Posušje	Prosječan uspjeh učenika	3,85	4,00
	Broj mladih u	40%	55%

	ukupnom broju korisnika kulturnih sadržaja		
	Broj novih vrsta socijalnih usluga na teritorije općine	8	10

PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA

- 2.1.1 Razvoj obrazovanja
- 2.1.2 Razvoj kulture
- 2.1.3 Socijalna i zdravstvena zaštita

Prioritet 2.2. Podići razinu kvalitete prostornog uređenja općine i javnih sadržaja	Ocjena zadovoljstva korisnika javnim sadržajem općine	4,5	5
	Površina u m2 uređenog urbanog dijela općine	4000	10000

PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA

- 2.2.1 Prostorno planiranje i zemljišne knjige
- 2.2.2 Urbano uređenje općine
- 2.2.3 Podizanje kvalitete javnih usluga

Prioriteti za strateški cilj 3 s pripadajućim mjerama prikazani su u tablici ispod. U sklopu svakog prioriteta definirani su indikatori (krajnjeg) rezultata sa početnim i ciljnim vrijednostima.

Tablica 5 - Prioriteti za strateški cilj 3 sa pripadajućim mjerama

STRATEŠKI CILJ 3 PRIORITETI	Indikator (krajnjeg) rezultata	Polazna vrijednost (2019)	Ciljna vrijednost (2027)
Prioritet 3.1. Poboľjšati kvalitetu i dostupnost pitke vode i smanjiti negativan utjecaj od otpadnih voda i	Broj ugovora o isporuci vode	3600	4000

čvrstog otpada	Pokrenuta procedura JN za izgradnju pročištača otpadnih voda	0	1
	Količina recikliranog otpada	5%	25%

PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA

- 3.1.1 Razvoj vodovodnog sustava
- 3.1.2 Razvoj kanalizacijskog sustava
- 3.1.3 Upravljanje otpadom

Prioritet 3.2. Poboljšati kvalitetu mreže lokalnih putova i podići razinu zaštite od požara	Vrijeme potrebno za prelazak dionice Posušje-Split u minutama	75	60
	Vrijeme potrebno za putovanje iz ruralnih MZ do Centra Posušja u minutama	25	18
	Broj požara zaustavljenih u ranoj fazi izbijanja	80	100

PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA

- 3.2.1 Uređenje lokalnih prometnica
- 3.2.2 Protupožarna zaštita

2.5. Zbirni pregled prioriteta projekata i okvira za njihovo financiranje obuhvaćenih Planom implementacije 2022-2024. godinu

Za plansko razdoblje 2022-2024. godine ukupno je planirano 50 projekata. Promatrajući po razvojnim sektorima za razdoblje 2022-2024. godine, u sklopu ekonomskog sektora je ukupno planirano 18 projekata, u društvenom sektoru 18 projekata te u sektoru okoliša 14 projekata. Za realizaciju ovih projekata planirano je ukupno 2.477.310,00 KM, od toga iz vlastitih izvora 990.500,00 KM, iz eksternih 1.486.810,00 KM. U nastavku je grafički prikaz strukture planiranih projekata po broju projekata po sektorima, izvorima financiranja i financijskim parametrima po sektorima.

Što se tiče izvora eksternog financiranja, najznačajniji predviđeni izvori za razdoblje 2022-2024 godine su više razine vlasti i drugi međunarodni donatorsko razvojni subjekti koji projektno djeluju u BiH. Kako bi iskoristila prilike za privlačenje sredstava iz eksternih izvora općina je tijekom 2022. godine aplicirala na sve dostupne javne pozive i natječaje te se uključila u sve projekte kojima je imala mogućnost pristupa, kao što su razvojni. U sljedećem razdoblju općina namjerava pripremiti najmanje deset projekata putem kojih će aplicirati na sve dostupne javne pozive domaćih institucionalnih i inozemnih projektnih subjekata u BiH. Također, u 2023. godini planiraju se objaviti programi prekogranične suradnje – IPA III. Također ćemo nastaviti realizirati promotivne aktivnosti u cilju privlačenja investitora u poslovnu zonu Vlaka budući da je zona Osrdak popunjena. Prema najnovijim planovima u zoni Osrdak planira se izgradnja nove zgrade Logističkog centra. Značajniji projekt u 2022. godini odnosio se na radove na novoj Osnovnoj školi fra Petar Bakula i kružnom toku kod iste te radovi na kanalizacijskoj mreži kao i vodovod Rakitno i Vir-Zagorje.

Planirano je da se najveći dio sredstava utroši u okviru ekološkog sektora, gdje su sadržani i najveći/kompleksni infrastrukturni vodoopskrbni i drugi projekti u ukupnom iznosu od 1.653.500,00 KM od čega iz općinskog proračuna 695.500,00 (42,06%), a iz eksternih izvora 958.000,00 KM (57,94%).

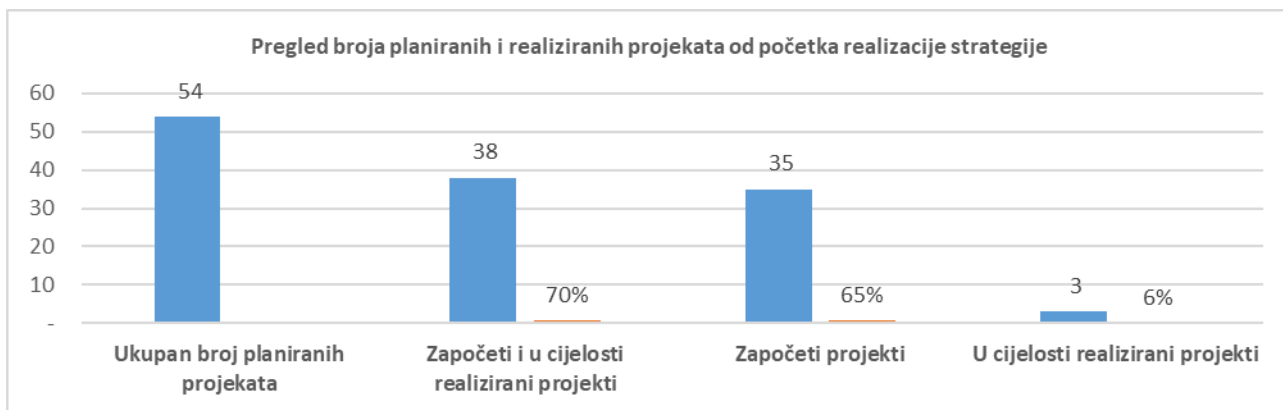
Naglasak je na prioritetima kao što je pročištač pitke vode za Posušje, zatim vodoopskrbni sustavi (magistralni vodovodi) Rakitno i Vir-Zagorje, kao i izgradnja dijela kanalizacijske mreže. Također prioritetnim se drže svi ostali projekti i mjere koji imaju za cilj stvaranje preduvjeta za otvaranje novih radnih mjesta te projekti ruralnog razvoja koji za cilj imaju iskorištavanje prirodnih resursa za samoodrživo poduzetništvo u poljoprivrednim proizvodnjama na cijelom prostoru općine Posušje.

3. PREGLED IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE INTEGRIRANOG RAZVOJA

3.1. Sažet osvrt na prethodno razdoblje implementacije (od početka realizacije Strategije 2021-2027)

Od početka realizacije razvojne Strategije 2021-2027 u potpunosti završeni projekti iz Strategije razvoja su 3. Vrijednost realiziranih projekata iznosi skoro 2 mil.KM. Pored projekata iz Strategije još je implementiran i 1 „novi“ projekta koji nije bio predviđen planom implementacije.

U nastavku je grafički prikaz implementacije broja projekata.

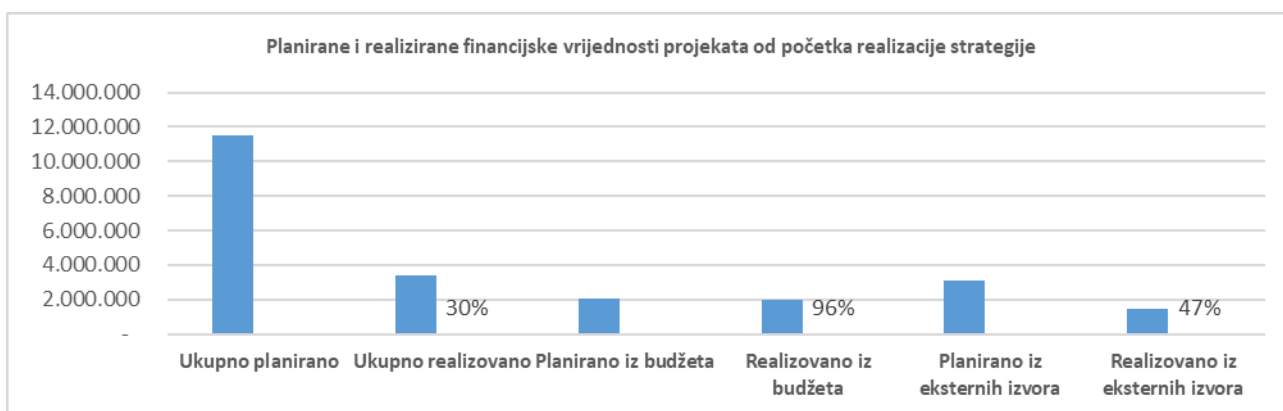

Ukupna vrijednost planiranih projekata je 11.742.000,00 KM (5.180.520,00 KM=2.703.210,00 KM 2021+2.477.310,00 KM 2022), dok je vrijednost u potpunosti završenih projekata kao i projekata koji su još uvijek u procesu realizacije 3.432.790,00 KM, što je 29,24% realizacije planiranog.

U strukturi vrijednosti ukupnog broja planiranih projekata, za cijelo vrijeme trajanja strategije (7 godina), 2.910.750,00 (19,73%) je predviđeno iz općinskog proračuna dok je 3.000.000,00 KM (20,34) planirano iz sredstava EU, a 8.839.250,00 (59,93%) predviđeno iz vanjskih izvora.

Kada je riječ o strukturi realiziranih projekata, od ukupnog broja u potpunosti završenih projekata ili projekata koji su još uvijek u procesu realizacije, vrijednost od 1.957.590,00 KM (57,03%) je realizirana iz općinskog proračuna dok je 1.475.200,00 KM (42,97%) realizirano iz vanjskih izvora.

U nastavku je grafički prikaz financijske implementacije projekata.

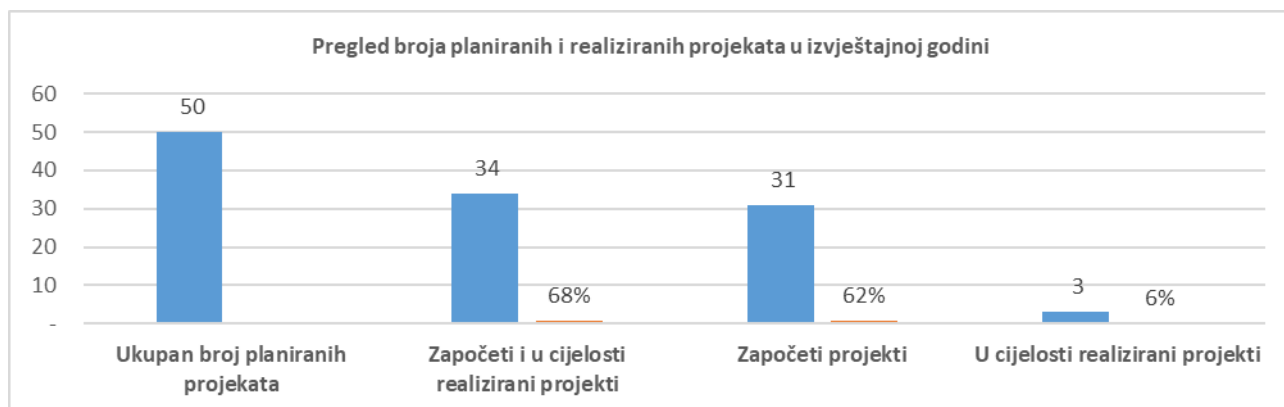

Promatrajući realizaciju ukupnog broja započetih i u potpunosti završenih projekata, od početka realizacije strategije, može se zaključiti da je postignuta dobra realizacija s obzirom na prvu godinu izvještavanja nove strategije. Mada na postotak realizacije ukupnog broja projekata utječu brojni faktori ipak se može zaključiti da je ključni ograničavajući faktor nedostatak financijskih sredstava u općinskom proračunu kao i nedovoljan broj izvora financiranja viših razina vlasti i ograničen broj poziva međunarodnih razvojnih i donatorskih faktora pogotovo kad je temeljna infrastruktura u pitanju.

3.2. Pregled implementacije Strategije u izvještajnoj 2022. godini

Planom implementacije za 2022. (konkretno na izvještajnu godinu) godinu je planirano 50 projekata.

U nastavku je grafički prikaz realizacije projekata.

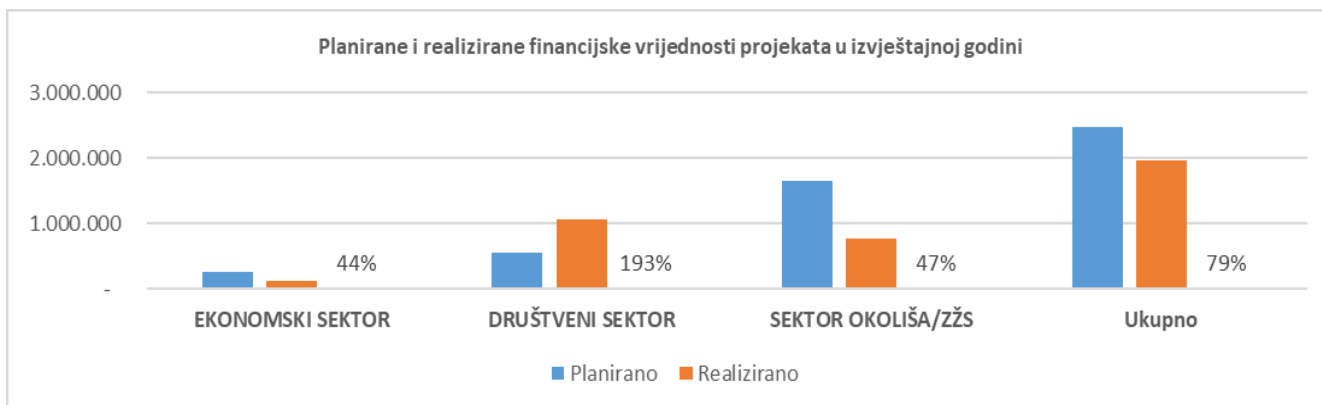
Tijekom 2019. godine se privremeno odustalo od realizacije 5 projekata (od donatora neprihvaćeni ili odbačeni projekti) dok izmijenjenih projekata nema. Glavni razlozi za odustajanje od realizacije u 2019. godini od ovih projekata su „ne-prolazak“ projekata kod donatora ili sufinancijera. Ti projekti su redom:

- Rekonstrukcija zgrade za Dom kulture
- Uređenje i opremanje novih prostorija glazbene škole u Domu kulture
- Osnivanje KIS-a
- Opremanje studija i multimedijalne dvorane za klape i ostale KUD-ove
- Prenamjena zgrade JP EP HZHB u javnu svrhu

Riječ je o projektima koji su prijavljeni na IPA CBC prekogranične projekte koji nažalost nisu ostvarili dovoljan broj bodova za financiranje sredstvima Europske unije. Ni u 2020. godini nije ništa učinjeno po pitanju ovih projekata budući da nije bilo javnih poziva na koje bi se ovakvi projekti mogli prijaviti. No dobre vijesti stižu za 2023. godinu jer će se ponovno objaviti poziv u sklopu programa IPA III prekogranične suradnje.

Kada je riječ o financijskoj realizaciji, ukupna realizacija projekata je 68% u odnosu na plan. Pri tome u strukturi realiziranih projekata 58,03% se odnosi na financiranje iz općinskog proračuna dok je 41,97% iz eksternih izvora financiranja. Uspoređujući planiranu strukturu po izvorima financiranja gdje je u planu implementacije bilo predviđeno za 2022. godinu 39,98% iz općinskog proračuna, a 60,02% iz vanjskih izvora financiranja, može se zaključiti da ima određenih odstupanja od planiranog te isto tako da je postignut maksimum u realizaciji obzirom na raspoloživa sredstva i dostupne vanjske izvore sufinanciranja. Može se zaključiti da treba nastaviti istim trendom planiranja koji je dobrog balansa u ekonomskom i društvenom sektoru uz znatno odstupanje u sektoru okoliša (u kojem su vodoopskrbi –skupi projekti pa zbog toga je nužna posljedica odstupanje realizacije od planiranih projekcija implementacije.

U nastavku je grafički prikaz financijske realizacije po sektorima.

U tabelama u nastavku je dat detaljan prikaz ukupno realiziranih projekata u odnosu na planirano, ukupno i po sektorima:

Tablica 6. Pregled planiranih i ostvarenih projekata u 2022. godini (sva tri sektora) uključujući projekte koji nisu bili u dokumentu Plan implementacije 2022-2024.

UKUPNO SVI SEKTORI				
PREGLED (cijeli i djelimično realizirani projekti)	Broj projekata	Ukupno	Iz proračuna	Iz eksternih izvora
PLANIRANO				
A. Ukupan broj planiranih projekata	50	2.477.310,00	990.500,00	1.486.810,00
% struktura financiranja od A			39,98%	60,02%
U REALIZACIJI				
B. Ukupan broj u cijelosti ili djelimično realiziranih projekata	34	1.965.350,00	1.177.150,00	788.200,00
% u cijelosti ili djelimično realiziranih projekata (od A)	68,00%	79,33%		
% struktura (od B)			59,90%	40,10%
C. Ukupan broj djelimično realiziranih projekata	31	1.965.350,00	1.177.150,00	788.200,00
% djelimično realiziranih projekata (od A)	62,00%	79,33%		
% struktura (od C)			59,90%	40,10%
D. Ukupan broj u cijelosti završenih projekata	3	-	-	-
% djelimično realiziranih projekata (od A)	6,00%	0,00%		
% struktura (od D)			#DIV/0!	#DIV/0!

Tablica 7. Financijska projekcija planiranih i ostvarenih projekata raspoređenih po sektorima na temelju Plana implementacije.

	Oblast	Zbir financijskih vrednosti		Struktura financiranja	
		Planirano	Realizirano	Proračun (%)	Ostalo (%)
2022	Ekonomski razvoj	268.250,00	117.350,00	100,00%	0,00%
	Društveni razvoj	555.560,00	1.071.000,00	64,22%	35,78%
	Ekološki razvoj	1.653.500,00	777.000,00	47,88%	52,12%
	Ukupno	2.477.310,00	1.965.350,00	59,90%	40,10%
	% po planu implementacije			79,33%	

U nastavku je pregled realizacije vanstrateških projekata u izvještajnoj 2022. godini

VANSTRATEŠKI PROJEKTI		Ukupno planirano	Potpuno realiziranih	Djelimično realiziranih	Potpuno i djelimično realiziranih	% potpuno realiziranih	% potpuno i djelimično realiziranih
ES	Broj projekata	1	0	1	1	0,00%	100,00%
	Financijska realizacija	450.000,00	-	300.000,00	300.000,00	0,00%	66,67%
	- Od toga iz Proračuna	200.000,00	-	200.000,00	200.000,00	Struktura financiranja	67%
	- Od toga iz vanjskih izvora	250.000,00	-	100.000,00	100.000,00		33%
DS	Broj projekata	1	0	1	1	0,00%	100,00%
	Financijska realizacija	74.000,00	-	335.000,00	335.000,00	0,00%	452,70%
	- Od toga iz Proračuna	4.000,00	-	135.000,00	135.000,00	Struktura financiranja	40%
	- Od toga iz vanjskih izvora	70.000,00	-	200.000,00	200.000,00		60%
SO	Broj projekata	4	0	3	3	0,00%	75,00%
	Financijska realizacija	60.000,00	-	468.275,00	468.275,00	0,00%	780,46%
	- Od toga iz Proračuna	10.000,00	-	135.775,00	135.775,00	Struktura financiranja	29%
	- Od toga iz vanjskih izvora	50.000,00	-	332.500,00	332.500,00		71%
Ukupno	Ukupno FIZIČKI BROJ PROJEKATA	6	0	5	5	0,00%	83,33%
	Ukupno FINANCIJSKA REALIZACIJA	584.000,00	-	1.103.275,00	1.103.275,00	0,00%	188,92%
	- Od toga iz Proračuna	214.000,00	-	470.775,00	470.775,00	Struktura financiranja	43%
	- Od toga iz vanjskih izvora	370.000,00	-	632.500,00	632.500,00		57%

Sektor ekonomskog razvoja

U sektoru ekonomskog razvoja za 2022. godinu planirano je 18 projekata. Detaljne informacije su prikazane u tablicama u nastavku teksta.

Najznačajniji projekt u 2022. godini u području ekonomskog sektora je Razvoj sustava potpore OPG-ima gdje je za ovaj projekt u 2022. godini izdvojeno 67.350,00 KM iz proračuna Općine.

Tablica 8. Pregled planiranih i ostvarenih projekata u ekonomskom sektoru u 2022. godini

PREGLED (cijeli i djelimično realizirani projekti)	Broj projekata	Ukupno	Iz proračuna	Iz eksternih izvora
PLANIRANO				
A. Ukupan broj planiranih projekata	18	268.250,00	88.000,00	180.250,00
% struktura financiranja od A			32,81%	67,19%
U REALIZACIJI				
B. Ukupan broj u cijelosti ili djelimično realiziranih projekata	14	117.350,00	117.350,00	-
% u cijelosti ili djelimično realiziranih projekata (od A)	77,78%	43,75%		
% struktura (od B)			100,00%	0,00%
C. Ukupan broj djelimično realiziranih projekata	14	117.350,00	117.350,00	-
% djelimično realiziranih projekata (od A)	77,78%	43,75%		
% struktura (od C)			100,00%	0,00%
D. Ukupan broj u cijelosti završenih projekata	0	-	-	-
% djelimično realiziranih projekata (od A)	0,00%	0,00%		
% struktura (od D)			#DIV/0!	#DIV/0!

Društveni sektor

U društvenom sektoru za 2022. godinu planirano je 18 projekata. U ovom sektoru sredstva koja su namijenjena za realizaciju projekata su bila realizirana uglavnom iz vanjskih sredstava (Detaljne informacije su prikazane u tabeli u nastavku teksta).

Najznačajniji projekti u 2022. godini u području društvenog sektora su u domeni obrazovanja. Tu mislimo na projekt Doprinos nove Osnovne škole fra Petar Bakula Posušje i kružni tok kod škole gdje je u 2022. godini uz pomoć Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH i Vlade FBiH izdvojeno 624.800,00 KM.

Tablica 9. Pregled planiranih i ostvarenih projekata u društvenom sektoru 2022 . godini.

PREGLED (cijeli i djelimično realizirani projekti)	Broj projekata	Ukupno	Iz proračuna	Iz eksternih izvora
PLANIRANO				
A. Ukupan broj planiranih projekata	18	555.560,00	207.000,00	348.560,00
% struktura financiranja od A			37,26%	62,74%
U REALIZACIJI				
B. Ukupan broj u cijelosti ili djelimično realiziranih projekata	11	1.071.000,00	687.800,00	383.200,00
% u cijelosti ili djelimično realiziranih projekata (od A)	61,11%	192,78%		
% struktura (od B)			64,22%	35,78%
C. Ukupan broj djelimično realiziranih projekata	8	1.071.000,00	687.800,00	383.200,00
% djelimično realiziranih projekata (od A)	44,44%	192,78%		
% struktura (od C)			64,22%	35,78%
D. Ukupan broj u cijelosti završenih projekata	3	-	-	-
% djelimično realiziranih projekata (od A)	16,67%	0,00%		
% struktura (od D)			#DIV/0!	#DIV/0!

Sektor zaštite okoliša/životne sredine

U sektoru okoliša/ zaštite životne sredine za 2022. godinu planirano je 14 projekata. Iz prethodnih godina je preneseno nekoliko projekata čija je realizacija nastavljena u prethodnoj godini. U ovom sektoru sredstva koja su namijenjena za realizaciju projekata su uglavnom planirana iz vanjskih izvora (Detaljne informacije su prikazane u tabelama u nastavku teksta).

Najznačajniji planirani projekti u 2022. godinu u oblasti okoliša/ zaštite životne sredine su u domeni vodoopskrbe stanovništva: Jedan takav projekt odnosi se na Vir-Zagorje gdje je utrošeno 35.000,00 KM donatorskih sredstava te projekt kanalizacije gdje je utrošeno ukupno 345.000,00 KM kao i projekt Vodovod Tribistovo-Rakitno s iznosom 325.000,00 KM.

Tablica 10. Pregled planiranih i ostvarenih projekata u sektoru okoliša/ zaštite životne sredine u 2022. godini

PREGLED (cijeli i djelimično realizirani projekti)	Broj projekata	Ukupno	Iz proračuna	Iz eksternih izvora
PLANIRANO				
A. Ukupan broj planiranih projekata	14	1.653.500,00	695.500,00	958.000,00
% struktura financiranja od A			42,06%	57,94%
U REALIZACIJI				
B. Ukupan broj u cijelosti ili djelimično realiziranih projekata	9	777.000,00	372.000,00	405.000,00
% u cijelosti ili djelimično realiziranih projekata (od A)	64,29%	46,99%		
% struktura (od B)			47,88%	52,12%
C. Ukupan broj djelimično realiziranih projekata	9	777.000,00	372.000,00	405.000,00
% djelimično realiziranih projekata (od A)	64,29%	46,99%		
% struktura (od C)			47,88%	52,12%
D. Ukupan broj u cijelosti završenih projekata	0	-	-	-
% djelimično realiziranih projekata (od A)	0,00%	0,00%		
% struktura (od D)			#DIV/0!	#DIV/0!

3.3 Ključni rezultati i ostvareni napredak

Na temelju svih prikupljenih i obrađenih podataka o implementaciji projekata u izvještajnom razdoblju može se zaključiti da su godišnji rezultati vidljivi prije svega kroz ulaganja u infrastrukturu i stvaranje boljeg poslovnog okruženja i kvalitativnog progresa u sektoru objekata infrastrukture u školstvu. Od ukupno 3 strateška cilja napredak je postignut kod njih svih ciljeva ili 55,55 %. Generalno možemo zaključiti da je to vrlo dobar rezultat.

Ekonomski razvoj

Strateški cilj 1. Razvijeno poslovno okruženje i konkurentno lokalno gospodarstvo

Općina je kao i ranijih godina pa tako i 2022. oslobodila sve plaćanja općinske pristojbe za registraciju obrta, provela je treći po redu Javni poziv za poticajne mjere poduzetništvu te pozitivno ocjenjena na drugoj nadzornoj posjeti za BFC nakon što je recertifikacijom dobila ponovno certifikat 2020. godine.

Strateški cilj 2. Razvijena društvena infrastruktura i sadržaji, socijalne i ostale javne usluge

Kod ovog strateškog cilja bilježi se povećan financijski iznos kod društvene infrastrukture jer se uvelike radilo na završetku nove OŠ fra Petra Bakule čiji je konačni rezultat bio otvaranje ove škole. Sljedeći plan usmjeren je na izgradnju dvorane.

Strateški cilj 3: Izgrađena komunalna infrastruktura uz zaštićen okoliš

U 2022. godini radilo se na novoj dionici kanalizacije na području Zagrebačke ulice kako bi se riješio problem s odvodnjom na području Karamatića i Zlopaša. Također, nastavilo se s širenjem vodovodne mreže Rakitno te Vir i Zagorje.

3.4. Vertikalna i horizontalna usklađenost i razina integriranosti

U skladu sa planiranim razvojnim prioritetima koji su vertikalno usklađeni sa strateškim i planskim dokumentima viših razina vlasti, općina je u izvještajnom razdoblju realizirala nove obuke za CNC operatere u Tehnološkom parku Posušje.

U pogledu horizontalne usklađenosti značajno je naglasiti projekt izgradnja nove OŠ gdje Općina Posušje svake godine nastoji putem projektnih poziva osigurati sredstva za nastavak izgradnje.

3.5 Institucionalni kapaciteti gradske uprave i suradnje sa bitnim sudionicima

Poslove projektnih aktivnosti provodi Jedinica za upravljanje razvojem (JURA) u suradnji i partnerstvu sa Odsjekom za razvoj u Službi za gospodarstvo općine Posušje.

Uspostavom općinske JURA-e su se stvorile temeljne pretpostavke za proaktivan i uspješan projektni pristup Općine prema višim razinama vlasti i donatorskim adresama. JURA i Odsjek za razvoj pružaju sve usluge pomoći u pisanju projekata za eksterne subjekte (Institucije i NVO) pored svojih internih-općinskih projektnih aktivnosti i drugih razvojnih aktivnosti u partnerstvu sa npr. UNDP BiH, GIZ, REDAH, HERAG itd.

U pogledu implementacijskih kapaciteta ostalih sudionika (NVO, poslovnog sektora i drugih aktera koji sudjeluju ili indirektno doprinose implementaciji Strategije) stanje se može opisati kao dobro. U 2019. godini krenulo je se s revidiranjem Strategije Općine Posušje, a u njeno revidiranje uključeni su svi važni sudionici među kojima je i NVO i poslovni sektor. U pogledu razvoja kapaciteta vanjskih sudionika (NVO i ostale institucije) neophodno je podržati rad aktivnijih NVO koji bi mogli izrasti u ozbiljnije partnere općini za implementaciju projekata iz Strategije razvoja. Razlog nedovoljno razvijenog NVO u Posušju glede aplikacijskih kapaciteta je što nema fondova u BiH (također ni fondova EU za BiH) i donatorskih izvora financiranja i nepostojanje mehanizama predfinanciranja i vlastitog financijskog sudjelovanja (min 15% od vrijednosti bilo kojeg projekta) u slučaju da aplicirani projekt bude prihvaćen za financiranje.

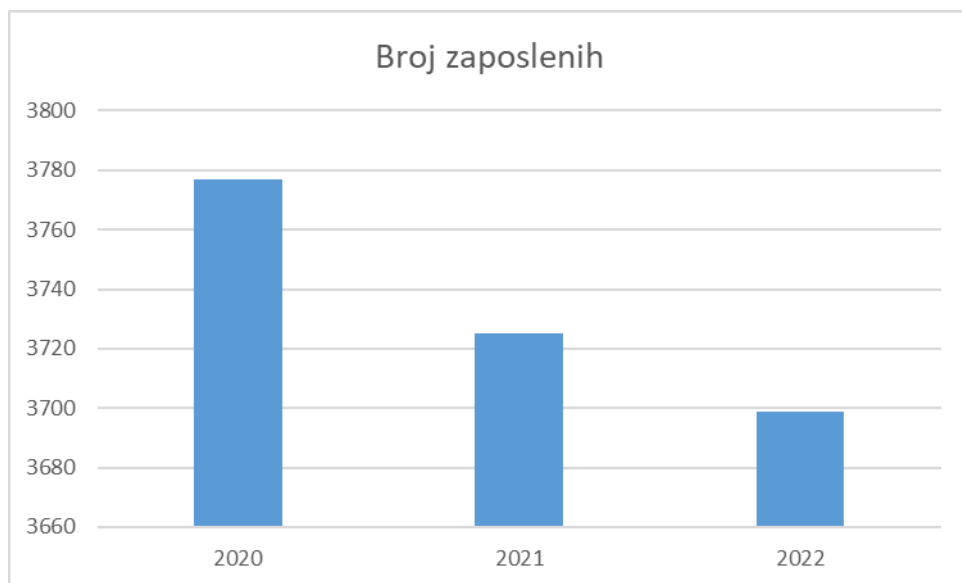
3. KLJUČNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI

Na području općine, živi 20477 stanovnika, od čega je 3699 zaposlenih (d.o.o. + obrti). U razdoblju od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, ukupan broj novoprijavljenih na zavod za zapošljavanje osoba je 819 od čega je 484 žena.

Od ukupnog broja novoprijavljenih, 614 je po prestanku radnog odnosa, od toga 369 žena, tako je na dan 31.12.2022.godine, u evidenciji nezaposlenih osoba podružnice Posušje ukupno prijavljeno 2.489 osoba, od čega 1.295 žena.

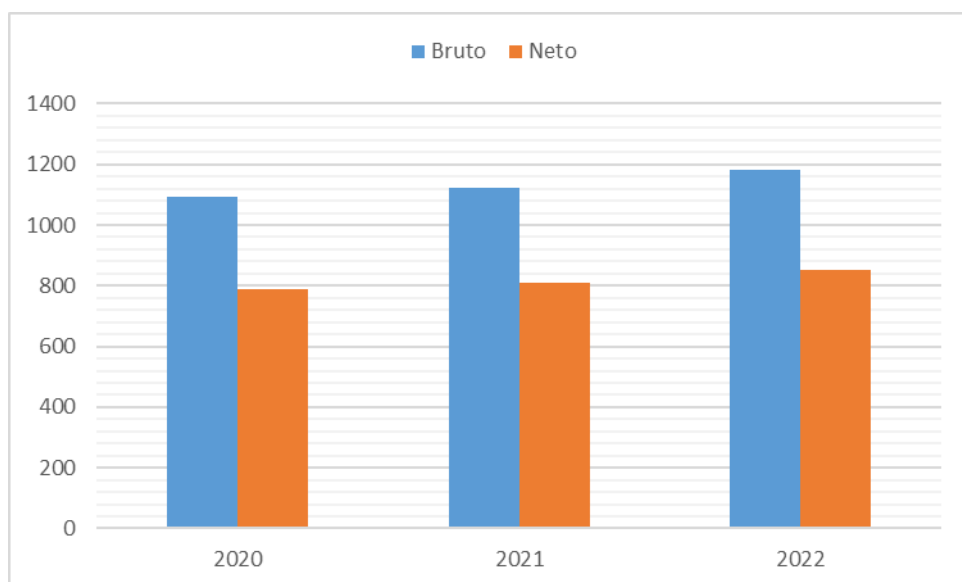
Bruto domaći proizvod po glavi stanovnika je 4444 €. Prosječna neto plaća je 850 KM. Uspoređujući općinu pogledu vitalnih makro indikatora sa prosjekom u BiH može se zaključiti da makroekonomski pokazatelji blago rastu. To se najbolje može potkrijepiti činjenicom u području zaposlenosti u zadnje

tri godine. Glede općeg kretanja zaposlenosti iz sljedećeg grafikona je vidljivo da se u posljednje 3 godine događa negativan pomak i smanjenje broja zaposlenih osobe. Razlog tome je siva ekonomija kao i odlazak osoba u inozemstvo.

Također jedan od ključnih makropokazatelja je i kretanje plaća u zadnje tri godine. Pokazatelji su sljedeći:

Plaća u KM	2020. god.	2021 god.	2022. god.
Neto	788	808	850
Bruto	1095	1123	1181

Bruto i neto plaća imaju blagi trend rasta u zadnje dvije godine, ali ovaj trend rasta se ni ne može zvat irastom s obzirom na inflaciju u kojoj se nalazimo. Zabrinjavajući je trend odlaska u inozemstvo dijela

radne snage koja je imala posao u Posuškom gospodarstvu zbog “niske” plaće. Jedna od mjera koje bi se u budućnosti trebale implementirati je i ohrabrivanje poslodavaca da povećaju plaće svojim zaposlenicima koliko je to više moguće uz ohrabrivanje da se tehnološki osuvremenjuju i inovativno revitaliziraju kako bi povećali svoju konkurentnost na tržištu i na taj način dođu u poziciju da mogu povećavati plaće u gospodarstvu.

U nastavku je dat tabelaran prikaz makropokazatelja za polaznu i izvještajnu godinu (ili zadnju godinu za koju su podaci dostupni). Popunjene su kolone za koje se moglo doći do podataka:

R.B+ A4:1 27.	OSNOVNI INDIKATORI RAZVOJA	indikator	Polazno stanje			2022		
			2018					
			Ukupno	Muški	Ženski	Ukupno	Muški	Ženski
	INDEKS RAZVIJENOSTI OPĆINE	Index						
	Stanovništvo	broj	20.477	10.287	10.190	20.477	10287	10190
1	Zaposlenih stanovnika	broj	3.446	2.000	1.446	3699	1924	1775
		%	100%	58,03	41,97	100%	52,01	47,99
2	Nezaposlenih stanovnika	broj	2.289	948	1.341	2489	1194	1295
		%	100%	41,41	58,59	100%	47,97	52,03
3	Ukupni prihodi po glavi stanovnika	iznos	93.099.299			94.500.900		
		po glavi	4.444			4.744		
4	Investicije na teritoriji JLS (u stalna sredstva)	iznos	1.472.000			2.000.000,00		
4,1	Od toga, u nova stalna sredstva (ako su podaci dostupni)	iznos						
5	Broj preduzeća/1000 stanovnika	omjer	32			32		
6	Prosječna neto plaća u KM	iznos	778			850,00		
7	Broj učenika osnovnih i srednjih škola na hiljadu stanovnika	broj	130			130		
8	Socijalni transferi po glavi stanovnika	po glavi	10,00			10		
9	Broj ljekara/1000 stanovnika	omjer	0,8			1		
10	Iznos realiziranih sredstava za prioritete iz razvojne strategije	iznos	1.200.000			1.600.000		
	DOPUNSKI INDIKATORI RAZVOJA							
1	Udio realiziranih kapitalnih investicija u proračunu JLS	omjer	19,00			22		
2	Poljoprivrednih gazdinstava/1000 stanovnika	omjer	41			40		
3	Broj korisnika socijalne pomoći/1000 stanovnika	omjer	35			35		
4	Zdravstveno osiguranih lica u odnosu na ukupno stanovništvo	omjer	85%	51%	49%	90	50%	50%
5	Broj aktivnih članova u institucijama kulture (SKUD i biblioteka)	broj	530	221	289	530	221	289
6	Broj aktivnih članova u sportskim institucijama	broj	770	490	280	900	530	370
7	Pokrivenost domaćinstava sa pristupom kontrolisanoj vodi za piće	procenat	90%			92%		
8	Pokrivenost domaćinstava odvozom krutog otpada	procenat	100%			100%		
9	Broj naseljenih mjesta bez asfaltirane putne komunikacije	broj	0%			1%		
10	Broj domaćinstava bez pristupa električnoj energiji	broj	0			0		
11	Prosječna izmjerena vrijednost CO ug/m3	tona	0			0		

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Realizacija strategije u 2022. godini je dobra, što pokazuje 68% ostvarenja broja projekata. Planom implementacije za 2022 godinu predviđeno je provođenje 50 projekta ukupne vrijednosti 2.477.310,00 KM. U 2022. godini započeta je implementacija 34+6 projekata koji su projekti višegodišnjeg karaktera realizacije, dok su neki projekti iz ranijih godina nastavljeni u ovoj izvještajnoj 2022.godini. Postotak realizacije projekata u izvještajnoj godini je dobar (68% unatoč otežavajućoj okolnosti zbog nedostatka vlastitih finansijskih sredstava u okviru općinskog proračuna i zaista nedostatnih donatorskih sredstava). Uspjeh je dobar jer je Općina aplicirala na većinu otvorenih poziva, no donatorska sredstva se smanjuju iz godine u godinu te tako donatorska sredstava iznose 788.200,00 KM ili 40,10 % od ukupnog iznosa realiziranih projekata i manje je u odnosu na prethodnu godinu. Ukupna vrijednost u cijelosti ili djelomično implementiranih projekata je 1.965.350,00 KM, što je čak 79,33% realizacije u odnosu na projektirani finansijski okvir, a 59,90% od ovog iznosa realizirano je kroz proračun Općine, a ostalo iz vanjskih izvora (bez tablice vanstrateških projekata).

Važno je naglasiti kako ovo izvješće ne obuhvaća projekte koje Općina Posušje realizira svake godine uz pomoć županijskih ministarstava te uz pomoć sredstava federalnih ministarstava, Fonda za zaštitu okoliša i drugih. Kad bi ovo izvješće sadržalo i ta sredstva onda bi iznosi bili znatno veći.

U domeni zapažanja o ostvarenom kvalitetu sustavnog upravljanja razvojem bitno je naglasiti:

- plan implementacije za razdoblje 2022-2024 godinu je uglavnom pripremljen u skladu sa „kalendarom“ redovnih aktivnosti Odsjeka za razvoj i Jedinice za upravljanje razvojem pri uredu Općinskog načelnika (JURA).
- godišnji planovi rada službi/odjeljenja su pripremljeni u skladu sa kalendarom JURA definiranim poslovima te uz naglasak na projektni pristup. Izvještaji o realizaciji planova službi/odjeljenja su redovno razmatrani i korišteni za pripremu korektivnih mjera (te eventualnu izmjenu /dopunu Plana implementacije Strategije razvoja) ;
- U pogledu izgradnje institucionalnih mehanizama suradnje sa privatnim sektorom postignut je značajan napredak (Formirano je Lokalno ekonomsko vijeće-LEV i Savjet za zapošljavanje). Lokalno ekonomsko vijeće provodi se redovno, a najmanje 4 puta godišnje. Na Lokalnom ekonomskom vijeću članovi iz Jedinice za lokalni ekonomski razvoj iznose sve bitne informacije koje se tiču privatnog sektora. Zbog pandemije korona virusa Lokalno ekonomsko vijeće u 2021. godini održavalo se putem e-maila kako bi se izbjeglo širenje zaraze.

U narednom planskom razdoblju posebnu pažnju je potrebno posvetiti:

- Dodatnom osnaživanju projektnih aplikacijskih i implementacijskih kapaciteta općine i NVO sektora kako bi se povećao broj aplikacija prema svim potencijalnim donatorskim adresama;
- Dodatno povećati obim promocijskih aktivnosti za privlačenje domaćih i inozemnih investicija;
- Intenzivirati i razviti jaču suradnju sa ekonomskom dijasporom u cilju povećanja investicija u gospodarstvo i u cilju proširenja poslovne suradnje postojećeg gospodarskog sektora sa inozemnim gospodarskim subjektima na koji naša dijaspora može imati pozitivan povezujući utjecaj.

Izvješće pripremili članovi Jedinice za lokalni ekonomski razvoj

NAČELNIK OPĆINE
Ante Begić